

Dr. Nagy Ügyvédi Iroda
Dr. Nagy Péter ügyvéd

2400 Dunaújváros, Vasmű tér 1-3.

Telefon: 25/581-706, Fax: 25/581-012

Alkotmánybíróság

Donáti u. 35-45.

Budapest

1015

Ügyszám: IV/1137-1/2019.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/ 0 1 1 3 7 - 3 / 2019	
Érkezett: 2019 SZEPT 17.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: db	lu

Tisztelt Alkotmánybíróság!

A korábban csatolt meghatalmazással igazolt képviselője útján az

a Tisztelt Alkotmánybíróság 2019. augusztus 5-én kelt tájékoztatása és felhívása alapján, a 2019. június 24-én kelt alkotmányjogi panaszunk kapcsán az alábbi

kiegészítést

terjeszti elő.

Utalva a 2019. június 24-én kelt alkotmányjogi panaszunkban foglaltakra, azt mindenben fenntartva, a panaszolt eljárás kapcsán az alábbi, a tisztességes eljárás követelményét sértő jogsértéseket adtuk elő:

- Az elsőfokú bíróság a kárfelelősség körében érdemi tárgyalás tartása nélkül és alperes meghallgatása nélkül, az iratismertetést követően azonnal hozott döntést.
- Az eljárás során felperes jelentős határidő mulasztását az elsőfokú bíróság elnézte, nem szankcionálta, azonban alperesnek nem biztosított időt arra, hogy az ily módon késedelmesen benyújtott felperesi iratra érdemben válaszolhasson.
- Az elsőfokú eljárás során a bíróság - kártérítési követelése kapcsán - a felperest tájékoztatta bizonyítási kötelezettségeiről, majd úgy hozott az alperest marasztaló közbenső ítéletet, hogy alperesnek semmiféle tájékoztatást vagy felhívást e körben nem adott.
- Az elsőfokú bíróság megismételt eljárása és az általa hozott közbenső ítélet nem tett eleget az ezen eljárást elrendelő másodfokú bíróság utasításainak, indokolásában mellőzte a másodfok által vizsgálni rendelt kérdéseket, és nem rendelkezett az alperesi viszontkereset sorásáról.

A panaszunkban sérelmezett tisztességtelen eljárást, az azt megalapozó körülményeket már a korábbi jogorvoslati eljárások során is következetesen sérelmeztük, azonban erre vonatkozó jogorvoslati igényünk minden fórumon elutasításra került.

Jelen kiegészítésünkben – a Tisztelt Alkotmánybíróság felhívásának megfelelően - előadjuk és indokoljuk, hogy a 2019. június 24-én kelt panaszunkban foglalt tényállás, az ott ismertetett, az elsőfokú eljárást érintő visszasságok miként sértették az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogunkat, illetve ezen alapjog garanciális elemeit, meghivatkozva a Tisztelt Alkotmánybíróság idevonatkozó gyakorlatát és az irányadó jogszabályhelyeket.

1. A tisztességes eljáráshoz való jog fogalma, vizsgálatának kritériumai az Alkotmánybíróság gyakorlatában

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

Az Alkotmánybíróság számos döntésében vizsgálta és értékelte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való jog tartalmát. E körben az Alkotmánybíróság azt is több esetben rögzítette, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt szabály értelmezésekor – az Alkotmánnyal fennálló tartalmi és kontextuális egyezés okán – irányadónak tekinti a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogra vonatkozó, az Alkotmánnyal kapcsolatban korábban kimunkált alkotmánybírósági gyakorlatot. (7/2013 (III. 1.) AB határozat, 22/2014 (VII. 15.) AB határozat [48], 3311/2018 (X. 16.) AB határozat [27])

A 6/1998 (III. 11.) AB határozatban az Alkotmánybíróság kifejtette: a tisztességes eljárás (fair trial) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni, ezért egyes részletek hiánya ellenére, éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás „méltánytalan”, vagy „igazságtalan”, avagy „nem tisztességes”. A tisztességes eljárás ezen értelmezését az Alkotmánybíróság következetesen fenntartotta és a mai napig érvényesíti.

A tisztességes eljárás követelménye tehát kiterjed az eljárás egészére, valamennyi perceselemre, és értelemszerűen a bíróságok döntéseire is. A bírósági eljárás attól függetlenül is minősülhet tisztességtelennek, hogy az eljárási szabályokat a bíróságok formálisan megtartják, azonban maga az eljárás mégsem felel meg a tisztességes eljárás követelményeinek, valamint a fair trial elvből fakadó részjogosítványok megtartására vonatkozó elvárásnak. E követelmények teljesülését vagy sérelmét az Alkotmánybíróság mindig a konkrét eset körülményeinek értékelésével vizsgálja.

Jogági szempontból szükséges rögzíteni, hogy a tisztességes eljárás követelménye valamennyi jogági ítélkezést felölelő elvárás, valamennyi bírósági eljárásra kiterjed, tehát a büntetőügyeken túlmenően a polgári peres eljárások kapcsán is érvényesül, tehát az Alkotmánybíróság ezen követelményeket a polgári eljárások kapcsán is értelemszerűen vizsgálja.

A tisztességes eljáráshoz való jog számos, az Alaptörvény XXVIII. cikkéből fakadó részjogosultságot foglal magában, melyek az Alkotmánybíróság gyakorlatából megismerhetők, definiálhatóak és megfelelő módon alkalmazandóak. Ezek sérelme a tisztességes eljáráshoz való jog keretében értékelhető és bírálható el.

Fentebb ismertetett alkotmányos kritériumok alapján bemutatjuk és indokoljuk, hogy a panaszolt eljárás és a panaszolt döntések milyen módon sértették az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését és alperes tisztességes eljáráshoz való jogát.

2. Tárgyaláshoz való jog a megismételt eljárások során

A tisztességes eljáráshoz való jog olyan átfogó alapjog az Alkotmánybíróság gyakorlatában, melyhez számos részjogosítvány kapcsolódik. E jogok egyik csoportja a tárgyaláshoz való jog, továbbá a szóbeliség és közvetlenség elve a bírósági eljárások és tárgyalások során.

A 3027/2018. (II. 6.) AB határozat [13] pontjában az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy a bírósági eljárás alkotmányos garanciái azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. Ugyanezen döntésének [22] pontjában az Alkotmánybíróság rögzítette a szóbeli tárgyaláshoz való jogot, miszerint peres eljárásokban az ügyeket tárgyalás alapján kell érdemben elbírálni. A tárgyalási elv része a szóbeliség és a közvetlenség, melyek a polgári peres eljárás alapelvei közé tartoznak (ugyanezen AB határozat [24] pontja). A szóbeliség a felek kétoldalú meghallgatását jelenti, függetlenül attól, hogy egyébként a bizonyítást miként veszik fel. A bizonyítás felvételének módja és körülményei kapcsán a közvetlenség elve kell, hogy érvényesüljön (ugyanezen AB határozat [27] pontja).

A magyar polgári perrendtartás – a panaszolt ügyben alkalmazandó, a korábbi Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény, az rPp. is – az elsőfokú eljárás kapcsán tárgyalás tartását írja elő. A tárgyalás, illetve a tárgyaláshoz való jog nem formális kötelezettség, hanem azt a célt szolgálja, hogy peres felek az ügyekben közvetlenül előadhassák álláspontjukat, bizonyítást eszközölhessenek és reagálhassanak az ellenérdekű fél állításaira. Mindez annak lehetőségét biztosítja, hogy felek az igazukról az eljáró bíróságot meggyőzhessék.

A tárgyaláshoz való jog a megismételt elsőfokú eljárások kapcsán is megilleti a feleket. Ezt megerősíti az rPp. 252. §-a is, mely meghatározza, hogy milyen esetekben lehet egyáltalán másodfokon az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítani.

Ügyünkben a Fővárosi Ítéletábrla 10.Gf.40.399/2016/20-III. számú részítélete az rPp. 252. § (3) bekezdése alapján rendelte el az elsőfokú eljárás megismétlését (hivatkozott ítélet 20. oldal első bekezdés). Az rPp. 252. § (3) bekezdése szerinti hatályon kívül helyezésre akkor kerül sor, ha a bizonyítási eljárásnak nagy terjedelmű vagy teljes megismétlése, illetőleg kiegészítése szükséges. Az 1/2014. (VI. 30.) PK. vélemény 3. pontja értelmében az elsőfokú eljárás ezen jogalapon történő megismétlésére csak valóban indokoltan, terjedelmes bizonyítást igénylő, vagy a per érdemi elbírálását új jogi alapokra helyező esetekben kerül sor.

Magának a szabályozásnak a lényege tehát, hogy hatályon kívül helyezésre és új eljárás elrendelésére csak akkor kerülhet sor, ha az elsőfokú bíróság ismételt érdemi eljárása válik szükségessé. Amennyiben a másodfok a rendelkezésre álló iratokból érdemben el tudja bíráltni az ügyet, az eljárás megismétlésére nem kerül sor.

Az Alkotmánybíróság a 22/2014. (VII. 15.) AB határozatában ugyan a büntetőeljárás szabályok kapcsán, de általános érvennyel rögzítette, hogy az elsőfokú eljárás újbóli lefolytatása esetén az elsőfokú bizonyítási eljárást el kell végezni, mely azt is eredményezheti, hogy az elsőfokú

bizonyítást bizonyos korlátok között teljes terjedelmében előlről kell kezdeni (hivatkozott AB határozat [58]). Az Alkotmánybíróság ezen indokolása a jelen panaszolt ügyben azért bír jelentőséggel, mert ebből is látható, hogy a polgári perrendtartás fentebb ismertetett, az eljárás megismétlésére vonatkozó elvei és szempontjai a tisztességes eljárás szempontjából, alkotmányos értelemben is jelentőséggel bírnak. A megismételt eljárás – különösen ha annak elrendelésére a bizonyítás elégtelensége miatt kerül sor - nem formális procedúra, nem üresíthető ki a meglévő iratokból közvetlenül meghozott újabb elsőfokú döntés meghozatalára.

A tisztességes eljárás követelménye tehát alapvetően feltételezi, hogy az elsőfokú bíróság érdemi tárgyalást tartson. A panaszolt eljárásban ugyanakkor a Törvényszék az iratismertetést követően, peres felek további meghallgatása nélkül, a bizonyítási indítványok mellőzésével a tárgyalást berekesztette, és a már meglévő iratokból hozott döntést. Ezzel az elsőfokú bíróság mellőzte az érdemi tárgyalás tartását az ügyben, ez pedig alapvetően sértette a tisztességes eljárás elvét.

Nyilvánvaló, hogy a megismételt eljárás során szükséges további bizonyítás terjedelmét az eljáró bíróság határozza meg, azonban ez nem jelenti azt, hogy az érdemi tárgyalás tartása, felek közvetlen meghallgatása is mellőzhető lenne, és hogy a bíróság az iratismertetés alapján hozhatná meg a döntését, mint ahogy ez a jelen ügyben történt.

3. A tisztességes eljáráshoz való joghoz kapcsolódó további részjogosítványok, ezek sérelme a panaszolt eljárásban

Az Alkotmánybíróság a 24/2018. (XII. 28.) AB határozat a [18] pontjában kifejtette, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog a bírósági eljárásban a fél pozícióját biztosítja a személyeknek. A személyek alanyai, alakítói és nem tárgyai, „elszenvedői” a bírósági eljárásnak. Alkotmányos joga a feleknek, hogy a bíróság az eljárásba vitt jogaikat elbírálja és ne csak az ezeket tartalmazó beadványról mondjon véleményt. Feleknek joga van ahhoz is, hogy lehetőséget kapjanak a bírósági döntés alapjául szolgáló tényállással és jogi kérdésekkel kapcsolatban nyilatkozataik megtételére (utalva a 36/2014. (XII. 18.) AB határozat [92] pontjára is). Az Alkotmánybíróság kifejtette azt is, hogy a bírósághoz fordulás jogából következően a bíróságok a kereseti kérelem valamennyi elemének érdemi megvizsgálására (a kereseti kérelem kimerítésére) kötelesek. A kereseti kérelem kimerítésének kötelezettsége azt a követelményt támasztja a bírói döntéssel szembe, hogy a bíróságok:

- érdemi vizsgálat eredményeként
- az ítélet rendelkező részében
- rendelkezzenek a kereset, illetőleg viszontkereset valamennyi eleméről (24/2018 (XII. 28.) AB határozat [19]).

Álláspontunk szerint ezen alkotmányos elvárások a panaszolt eljárásban többszörösen sérültek alperes oldalán, érdemi vizsgálat nem történt, és az ítélet rendelkező része is hiányos volt. A bíróság a kárfelelősség körében alperest nem hallgatta meg, az alperesi viszontkereset kapcsán a felperesi válasziratra történő reagálásra lehetőséget alperesnek nem adott, az iratismertetést követően a tárgyalást berekesztette. Az elsőfokú közbenső ítéletben a Törvényszék a

vizontkeresetről nem rendelkezett, és nem adta még indokát sem annak, hogy alperesnek miért nem biztosította a nyilatkozattételhez való jogát.

Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljárás követelményeivel szorosan összefüggő jogbiztonságra vonatkozó döntéseiben rögzítette a bírósági eljárások kiszámítható és következetes működésének követelményét is (pl. 20/2005. (V. 26.) AB határozat IV. 2. pontjában). A kiszámítható működés követelménye a jelen megismételt eljárás vonatkozásában azt az elvárást jelentette, hogy az elsőfokú bíróság a másodfok utasításának megfelelően érdemi eljárást folytasson le a vizontkeresetünkben foglalt megtámadási jogcímek kapcsán, és *ennek eredményétől feltételezeten* ilyen eljárást folytasson le a kártérítési igény megalapozottságának és a kárfelelősség elemeinek vizsgálata körében (Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.399/2016/20-III. számú részítélet 20. oldal második bekezdésben foglaltak szerint, melyet panaszunkhoz csatolt a 6. számú mellékletként).

Ez az előírás tehát egy kétlépcsős vizsgálatot feltételezett, ami az eljárás kiszámíthatóságának és átláthatóságának szempontjából is fontos elvárás. A panaszolt ügyben ugyanis, miközben az elsőfokú bíróság a tárgyalást megelőzően az alperest a vizontkeresete kapcsán nyilatkoztatta, eközben a tárgyláson - az iratismertetést követően közvetlenül - a kárfelelősség körében hozta meg a döntését. Tette ezt anélkül, hogy a vizontkereset körében a felperesi válasziratra való érdemi válaszadás lehetőségét az alperesnek biztosította volna, vagy a kárfelelősség körében egyáltalán meghallgatta volna. A bíróság ezen eljárása teljes mértékben kiszámíthatatlanná tette a per menetét, mert az sem volt látható, hogy a bíróság a Fővárosi Ítéltábla által elrendelt kétlépcsős vizsgálat vonatkozásában mit vizsgál.

A kétlépcsős vizsgálat hiánya, az eljárás menete tisztázásának elmaradása azért is jelentős hiányosság, mert az első lépcsőben az alperes volt az igényérvényesítő (vizontkeresete útján), a második lépcső kapcsán viszont ő volt a védekező fél, tehát a két kérdéskörben felek ellentétes perbeli pozíciókban voltak. Ezen konkrét perbeli sajátosság tehát kiemelten indokolta volna, hogy a bíróság az eljárás kereteit rögzítse, és meghatározza, hogy milyen tárgykörben zajlik a tárgyalás. Erre azonban már csak azért sem került sor, mert érdemi tárgyalás tartása sem történt meg, az elsőfokú bíróság közvetlenül az iratismertetés alapján hozott döntést.

Fenti okokból kifolyólag nem tudunk egyetérteni a Kúria panaszolt döntésének [57] pontjában foglalt azon okfejtéssel, hogy a kárfelelősség körében az alperesi nyilatkozat „elmaradása” az alperes érdekkörében értékelendő. Felek fokozott gondosságára vonatkozó elvárás mentén is szükséges ugyanis a tisztességes eljárás alapvető szabályainak a megtartása. Ennek minimum követelménye a panaszolt ügy szerinti összetett perekben az, hogy a bíróság legalább azt hozza felek tudomására, hogy mit vizsgál, legalább nyilatkoztassa feleket azon kérdésekben, melyek kapcsán döntését meg kívánja hozni, tisztázza a bizonyítás körét.

Alperest a bíróság a tárgyalást megelőzően kifejezetten a vizontkeresete körében nyilatkoztatta, tehát a bíróság e körben várta alperestől előadásainak megtételét, sőt, felperest is felhívta a válaszadásra. A bíróság az eljárás ezen szakaszában rekesztette be a tárgyalást, és hozott döntést nem a vizontkereset, hanem alperes kárfelelőssége körében, alperes további meghallgatása nélkül. A tisztességes eljárás követelménye legalább azt a minimum eljárási „gesztust” megkövetelte volna, hogy a bíróság ezen döntése előtt legalább nyilatkoztassa alperest a

kárfelelősség körében is. A felek gondosságának elvárása ilyen feltételek mellett lenne értelmezhető, alperes ugyanis a legnagyobb gondosság mellett sem számolhatott azzal, hogy a bíróság – további nyilatkozattételi lehetőség biztosításának teljes mellőzésével - más kérdéskörben hoz döntést, mint ami kapcsán a tárgyalás előkészítését folytatta, és amely kapcsán őt nyilatkozattételre felhívta.

4. Fegyveregyenlőség sérelme a panaszolt eljárásban

Fentebb részletezettekhez szorosan kapcsolódó elv a fegyverek egyenlőségének elve, mely álláspontunk szerint a jelen eljárásban szintén sérelmet szenvedett alperes oldalán. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tisztességes eljárásnak általánosan és nem vitatottan elismert eleme a „fegyverek egyenlősége”, melynek lényege, hogy a peres feleknek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson (6/1998. (III. 11.) AB határozat).

4.1. Egyoldalú tájékoztatás felperes javára a kárfelelősség körében

A panaszolt eljárásban nem vitatott tény az, hogy az elsőfokú bíróság az eljárás során felperest tájékoztatta arról, hogy a perben „az alperes kártérítési felelősségének megállapításához szükséges tényeket, azaz a károkozás tényét, jogellenességét, felróhatóságát, a károkozó magatartás és a kár bekövetkezte közötti okozati összefüggést, továbbá a kár mértékét a felperesnek kell bizonyítania”. Felhívta továbbá arra, hogy írásban terjessze elő a kárigénye mértékét alátámasztó további bizonyítékait, bizonyítási indítványait. Figyelmeztette egyúttal felperest, hogy a bizonyítás elmulasztásának, sikertelenségének jogkövetkezményei a bizonyításra kötelezett felet terhelik (Székesfehérvári Törvényszék 22.G.40.153/2017/15. számú végzése, panaszunkhoz csatolva 12. számú mellékletként).

Felperest a bíróság tehát kioktatta arról, hogy kárigényének megalapozásához milyen körben kell bizonyítást eszközölnie, egyben fel is hívta arra, hogy ezt tegye meg. Alperes felé a bíróság a kárfelelősség körében azonban sem tájékoztatást, sem felhívást az eljárás során nem adott ki, ennek mellőzésével hozta meg az alperes felelősségét megállapító döntését.

Kiemelt jelentőségű perekben a bíróság nem köteles a bizonyítási teherről a feleket előzetesen tájékoztatni (rPp. 386/J. §), az rPp. értelmében tehát a felek tájékoztatása kiemelt jelentőségű perekben lehetséges, de nem kötelező. Azonban az rPp. ezen szabályának alkalmazása során is meg kell tartani a tisztességes eljárás követelményét és a fegyverek egyenlőségét. Ennek mentén pedig alapvető elvárás, hogy amennyiben a bíróság úgy dönt, hogy valamelyik fél felé tájékoztatással él, akkor az ellenérdekű felet is azonos körben tájékoztassa, így biztosítva azt, hogy a felek egyenlő információk birtokában, úgymond egyenlő esélyekkel képviselhessék ügyüket. Ezt az elvárást az 1/2009. (VI. 24.) PK. vélemény 5. pontja is egyértelműen rögzíti.

A fél tájékoztatása nyilvánvalóan előnyt biztosít számára, hiszen ennek révén a fél számára tisztázódik az, hogy milyen körben szükséges előadást tennie, bizonyítania az igényének megalapozása érdekében. Felperes élt is a tájékoztatásából fakadó lehetőséggel, hiszen bejelentette magánszakértő megbízását, és feltételesen igazságügyi szakértő kirendelésére vonatkozó indítványt tett.

Alperest e körben szintén megillette volna a tájékoztatás joga. Ilyen tájékoztatás elmaradásából alperes éppen arra következtethetett, hogy a kárigény vonatkozásában a felperesen van a bizonyítási teher, hiszen a bíróság felperest kifejezetten erről oktatta ki. Az egyoldalú tájékoztatás tehát nem csak felperes oldalán biztosított előnyt, de alperes számára – feltételezve a fegyverek egyenlőségét - azt a hamis látszatot keltette, hogy őt a kárigény kapcsán, mint védekező felet bizonyítási kötelezettség az eljárás azon szakaszában nem terheli. Ezt az is megerősítette, hogy alperest a bíróság a visztonkeresete körében hívta fel nyilatkozattételre. Ehhez képest marasztalta a kárfelelősség körében nem sokkal később alperest a bíróság, a felperes által kilátásba helyezett bizonyítás be nem várásával, alperesi oldal nyilatkoztatásának, tájékoztatásának vagy meghallgatásának teljes mellőzésével, az érdemi iratismertetést követően azonnal.

A fegyveregyenlőség követelménye a panaszolt eljárásban, fenti körülmények folytán tehát egyértelműen sérült alperes rovására. Ez a sérelem a jogorvoslati döntésekből is egyértelműen kitűnik: alperes fellebbezésében ugyanis az ügy érdemében – egy korábbi döntésre hivatkozással - kifogásolta, hogy felperes a kárigénye kapcsán nem indítványozott szakértői bizonyítást, holott a kérdés egyértelműen szakkérdés. Ezt a hivatkozásunkat a bíróságok azzal az indokkal utasították el, hogy felperes álláspontjuk szerint megfelelő módon indítványozott szakértőt (Győri Ítéletábla rész- közbenső ítéletének 18. oldal utolsó bekezdése – 19. oldal első bekezdése, Kúria rész-és közbenső ítéletének [67] pontja). Fontos tény azonban, hogy felperes ezt, a felsőbb bíróságok által hivatkozott szakértői indítványt az elsőfokú bíróság panaszolt tájékoztatása és felhívása alapján, arra válaszul tette meg. A tájékoztatás és bírósági felhívás tehát az ügy érdemében is segítette felperesi oldalt, mivel az alapján olyan nyilatkozatot tett, melyet a bíróságok az ügy érdemében a javára értékelték. Ehhez képest alperesi oldalon a tájékoztatás hiányát azért nem látták jogsértőnek, mert arra a bíróság az rPp. szerint nem köteles.

Álláspontunk szerint a tájékoztatás és annak alperesi oldalon történő elmaradása kapcsán kettős elbírálást eredményezett az ügyben, mert míg a felperes tájékoztatása és felhívása alapján tett felperesi nyilatkozatot a bíróságok érdemben a felperes javára értékelték, addig alperes azonos körben történő tájékoztatásának és felhívásának elmaradásából fakadó hátrányt, az alperesi nyilatkozat hiányát az alperes terhére értékelték.

Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét az Alaptörvénnyel összhangban kell, hogy értelmezzék, az Alaptörvény pedig előírja a fegyverek egyenlőségének biztosítását a peres eljárásokban. A hivatkozott rPp. szabály alkalmazása nem vezethet olyan eredményre, hogy a bírósági tájékoztatás egyoldalúvá válik, és attól a másik fél elesik, így felek egyenlő elbánáshoz való joga csorbát szenved. Ilyen eljárás, tehát a panaszolt eljárás is sérti a fegyverek egyenlőségének elvét.

4.2. Felperesi késedelmes nyilatkozattétel elfogadása és alperesi nyilatkozattételi jog biztosításnak elmaradása az alperesi visztonkereseti követelés körében

A panaszolt ügyben nem csupán az egyoldalú tájékoztatás, de az a körülmény is alapvetően sértette a fegyveregyenlőség követelményét, hogy míg az alperesi visztonkereset kapcsán a felperesi nyilatkozattétel több, mint egy hónapos késedelmé miatt felperest semmilyen hátrány nem érte, addig alperes még határidőt sem kapott arra, hogy e felperesi nyilatkozattételre érdemben reagálhasson.

Az rPp. 3. § (6) bekezdése szerint a bíróság köteles gondoskodni arról, hogy a felek minden, az eljárás során előterjesztett kérelmet, jognyilatkozatot, valamint a bírósághoz benyújtott okiratot megismerhessenek és azokra nyilatkozhassanak. Az rPp. 8. § (4) bekezdésében írtak szerint a bíróság továbbá pénzbírással sújtja azt a felet (képviselőt), aki valamely nyilatkozatot indokolatlanul késedelmesen tesz meg, vagy azt felhívás ellenére sem teszi meg és ezáltal a per befejezését késlelteti.

Felperes késedelme azért jelentős körülmény, mert ennek eredményeként állt elő az a helyzet, hogy alperes e 13 oldalas vitatőiratot (14. számú mellékletként csatolva panaszunkhoz) a tárgyalás előtt egy nappal, szombati napon, 2018. április 21-én kapta meg, nem volt tehát lehetősége sem arra, hogy a beadványra érdemben nyilatkozthasson. E felperesi magatartás tette indokolttá alperes további határidő biztosítására vonatkozó kérelmét, melyet az elsőfokú bíróság *indokolás nélkül* mellőzött. Miközben tehát felperes volt *jelentős* mulasztásban, az alperes viselte e késedelmes beadás következményeit, hiszen ennek eredményeképpen elesett annak lehetőségétől is, hogy erre az íratra a döntés meghozatala előtt érdemben reagálhasson. Ez önmagában is sérelmes helyzetet okozott, de különösen annak fényében vált alperessel szemben méltánytalanná, hogy maga a döntés a felperesnek adott igazat azokban a kérdéskörökben, melyekre felperes nyilatkozott.

E körben szükséges vizsgálnunk a Győri Ítéltábla által hozott és alkotmányjogi panaszunkkal támadott másodfokú, Gf.IV.20.196/2018/7/I. számú rész- közbenső ítélet ide vonatkozó indokolását is (19. oldal 5. bekezdés). Az ítéltábla álláspontja szerint a nyilatkozattétel lehetőségének kizárása azért nem sértette a fegyveregyenlőség elvét, mert a felperes beadványa az elsőfokú bíróság által hozott közbenső ítéletben elbírált keretek közt érdemben új, a felek által addig nem érintett lényeges körülményt, illetve jogi okfejtést nem tartalmazott. Ezt az indokolást a felülvizsgálati fórumon eljáró Kúria is megismételte a szintén támadott Pfv.V.20.011/2019/5. számú rész- és közbenső ítélet [56] pontjában.

Ezzel az ítéleti állásponttal nem tudunk egyetérteni és azt több szempontból is kifogásoljuk.

Egyrészt kifogásoljuk azt a megállapítást, hogy felperes irata új jogi okfejtést ne tartalmazott volna. Ez a megállapítás nem igaz, hiszen több olyan eleme volt e beadványnak, melyről először esett szó a perben, ezeket a panaszunkhoz 17. számon csatolt felülvizsgálati kérelmünk 1.2.6. pontjában már részleteztük.

Azt is visszásnak tartjuk, hogy alperes ne reagálhatna érdemben felperes olyan beadványára, melynek MF/6 melléklete kifejezetten a célból íródott, hogy alperest valótlan és ellentmondásos állítások megtételével vádolja. Alapvető igényünk lett volna, hogy erre az előadásra az eljárás keretében válaszolhassunk, és azt érdemben vitathassuk, alperes ilyenén lejáratai kísérlete ellen védekezhessünk.

Végezetül kifogásoljuk ezt az okfejtést a fegyveregyenlőség elvének lényege szempontjából is. Az, hogy a bíróságok ezt a beadványt utóbb nem minősítették lényegesnek, nem jelenti azt, hogy arra alperesnek ne lett volna joga az eljárás során reagálnia. Maga a beadvány egyértelműen a viszontkereset tárgyában íródott, alperesi állításokat vitatta és alperest valótlan állítások megtételével vádolta, mintegy 13 oldalon keresztül. Alperest kétség kívül megillette volna az a jog, hogy erre az íratra érdemben reagálhasson.

A fegyveregyenlőség sérelme – és ezzel együtt a nyilatkozattételhez való jogunk sérelme - itt tehát abban nyilvánult meg, hogy míg a bíróság szó nélkül hagyta, tehát akceptálta felperes késedelmes nyilatkozattételét, alperesnek nem is biztosított válaszadási lehetőséget.

Pusztán az a tény, hogy a bíróság 15 napos határidővel felhívta felperest a nyilatkozattételre, mutatta azt, hogy annak a perben jelentősége volt. Felperes a 15 napos határidőt olyan mértékben mulasztotta el, hogy a kitűzött tárgyaláson alperes az iratra érdemben reagálni sem tudott. Az sem volt a tárgyaláson megállapítható tehát, hogy egyáltalán igaz-e az az állítás, hogy a beadványban nóvum nem szerepel. Erről az elsőfokú bíróság sem nyilatkozott döntésében.

Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése kapcsán, de a tisztességes eljáráshoz való jog körében kifejtette, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme úgy is következhet, hogy nem áll fenn oksági kapcsolat a lényeges eljárási szabálysértés és az ügy konkrét kimenetele között. E körben az eljárás egészét és körülményeit kell figyelembe venni az alaptörvény-ellenesség vizsgálata körében (3311/2018. (X. 16.) AB határozat [34] pont). A válaszadás joga attól függetlenül megillette volna alperest, hogy a bíróság később a döntés meghozatalakor a bírói felhívásra megtett állításokat mennyiben teszi döntésének alapjává. Továbbra is állítjuk tehát, hogy sérült a fegyveregyenlőség elve, amellet hogy az elsőfokú bíróság ezen magatartása az rPp.-nek az e pont elején hivatkozott rendelkezéseit is egyértelműen sértette.

5. A pártatlanság látszatának sérelme a panaszolt eljárásban

Az elsőfokú bíróság az előzőekben ismertetettek szerint tehát egyoldalú tájékoztatással élt, és felperes részére egyoldalú nyilatkozattételi lehetőséget biztosított, míg alperesi oldal számára e lehetőségeket, e jogokat nem adta meg. E tények, és ezen túlmenően az elsőfokú eljárás fentebb részletezett menete összességében nem csupán a fegyveregyenlőség követelményét sérti, de a bíróság pártatlansága látszatának sérelmét is okozta az ügyben.

A bíróságok pártatlanságának követelményével az Alkotmánybíróság számos döntésében foglalkozott. E körben az Alkotmánybíróság az Emberi Jogok Európai Bíróságának a fair eljáráshoz kapcsolódó gyakorlatát is figyelembe veszi az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény kapcsán (67/1995. (XII. 7.) AB határozat II.1. pontja, 14/2002. (III. 20.) AB határozat III.3.2. pontja). E körben az Alkotmánybíróság az EJEB által alkalmazott kettős, szubjektív és objektív megközelítésű teszt szempontjait is rögzítette. Maga az Alkotmánybíróság a pártatlan bírósághoz való alkotmányos alapjog kapcsán rögzítette, hogy ez a követelmény egyrészt magával a bíróval, a bíró magatartásával, hozzáállásával szembeni elvárás, másrészt az eljárás szabályozásával kapcsolatos körülmény. A pártatlanság körében nemcsak az elvárás, hogy a bíróság tagjai személyes előítéletektől mentesek legyenek, hanem objektív nézőpontból vizsgálva az is, hogy meglegyen a pártatlanság megfelelő látszata is (20/2005. (V. 26.) AB határozat IV.5.2. pontja). A bíróságnak tehát nem csupán pártatlannak kell lennie, hanem annak is kell látszania, ugyanis e látszat elvesztése a bíróságok működésébe és döntéseibe vetett bizalom megrendülésének kockázatát hordozza (3027/2018. (II. 6.) AB határozat [63] pontja).

A bíróság e sérelmes eljárása az alperesi oldalon indokoltan vetette fel a bíróság pártatlanságának hiányát, hiszen nem volt meg annak látszata sem, hogy a bíróság az alperest a felperessel azonos rangon kezeli és azonos jogokat biztosítana számára.

Nem állítjuk és sosem állítottuk azt, hogy perjogi értelemben a bíróság elfogult lett volna, azonban a pártatlanság szubjektív és objektív vetületének megítélése kapcsán kénytelenek vagyunk utalni a panaszolt eljárás egy olyan sajátosságára, mely a peres iratokból közvetlenül is kitűnik. Felperesi oldal ugyanis a per korábbi szakaszaiban azon – álláspontunk szerint kifejezetten tisztességtelen - „pertaktika” mentén járt el, hogy az eljáró bírót és magát a Törvényszéket is sorozatosan elfogultsággal vádolta és e körben sorozatos elfogultsági kifogásokkal élt. Peres felek között több peres eljárás is folyamatban van vagy volt a Székesfehérvári Törvényszéken, és kivétel nélkül mindegyik eljárásban a panaszolt ügy felperese benyújtott – az eljárás hosszából adódó időbeli lehetőségektől függően egy, vagy több - elfogultsági kifogást, függetlenül az eljáró bírók személyétől.

Felperesi oldal tehát ilyen nyomásgyakorlással próbálta elérni azt a jelen panaszolt ügy korábbi szakaszaiban is, hogy az ügy menete számára kedvezően alakuljon, és valamennyi, vele szemben hátrányosnak vélt eljárási magatartást elfogultsági kifogás tárgyává tett. Ezzel felperes legkevesebb azt „elérte”, hogy az ügyektől az eljáró bírók több esetben visszaléptek.

Megismételjük, hogy mi magunk soha nem állítottuk és nem is állítjuk a bíróság elfogultságát és határozottan elutasítjuk felperes illetően vádaskodásait. Azonban objektív szempontból tény az, hogy a Székesfehérvári Törvényszék felperesi oldalról határozott nyomásgyakorlás alatt állt az eljárás folyamán.

Ez a pártatlanság szempontjából, jelen panaszolt eljárás kapcsán azért jelentős körülmény, mert a bíróságnak ilyen felperesi magatartás ellenére is biztosítania kell a fegyveregyenlőség érvényesülését nem csak felperesi, de alperesi oldalon is, azaz azt, hogy a sorozatos személyes támadások az ügy menetére ne legyenek kihatással. A pártatlanság ugyanis oly módon is sérülhet, hogy a bíróság az eljárás folytatása során – fentebb ismertetett körülmények folytán - a felperes elvárásainak kiemelt figyelembevételével jár el.

Álláspontunk szerint a pártatlanság látszata a panaszolt megismételt elsőfokú eljárás során, magának az eljárásnak a lefolytatási módja miatt sérült, mivel összességükben erre engednek következtetést a bíróság pervezetési cselekményei. Az elsőfokú bíróság felperes követelésére tárgyalást tűzött, felperes egyértelmű késedelmét szó nélkül hagyta, felperest egyoldalúan tájékoztatta, és maga a döntés is az iratismertetést követően azonnal megszületett. Alperesi oldalról tehát azt láttuk, hogy az eljáró bíró igyekszik elkerülni a felperessel való konfrontálódást, eközben azonban nem vette figyelembe azt az elvárást, hogy az eljárás megismétlését elrendelő másodfokú döntés egy összetett, kétlépcsős érdemi vizsgálatot írt elő az ügyben, melyet érdemben le kellett volna folytatni, továbbá, hogy a fegyveregyenlőség és pártatlan eljárás követelménye alapján alperes részére is a felperesével azonos jogokat és lehetőségeket kellett volna biztosítani. Ezek hiánya miatt az elsőfokú eljárás módja a felperesnek objektív szempontból is kedvezett, amely nem feleltethető meg a tisztességes eljárás követelményének.

6. Indokolási kötelezettség megsértése

Ismert az Alkotmánybíróság gyakorlatából, hogy nem tekinti feladatának a bírósági jogalkalmazás felülvizsgálatát, csupán az alkotmányos keretek betartását ellenőrzi. E körben a bírói döntések indokolása kapcsán ismert az az Alkotmánybíróság által alkalmazott gyakorlat is, hogy a bírói döntések indokolását is kizárólag alkotmányossági szempontból vizsgálja, azaz azt, hogy az

indokolási kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e. Jogági dogmatikához tartozó kérdésekben az Alkotmánybíróság tartózkodik az állásfoglalástól (20/2017. (VII. 18.) AB határozat [25]).

Azonban az Alkotmánybíróság gyakorlatából az is kitűnik, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, a bíróságok a döntéseik indokairól tehát számot kell adjanak (20/2017. (VII. 18.) AB határozat [26], 7/2013. (III. 1.) AB határozat [34]). E feltétel teljesülése már alkotmányos vizsgálat tárgyát képezheti.

A bíróságok indokolási kötelezettsége nem a felek szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatását jelenti, azonban a döntés indokolásának az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre ki kell terjednie (3032/2019. (II. 13.) AB határozat [24]).

Jelen panaszolt ügyben lényeges körülmény, hogy az eljárást elrendelő másodfokú bíróság előírta az elsőfokú bíróság által vizsgálandó körülményeket. E körben előírta, hogy vizsgálni kell a Ptk. 339. § (1) bekezdésében meghatározott konjunktív feltételek fennállását is, ezek tehát az ügy szempontjából alapvető és releváns kérdések voltak.

Hogy e konjunktív feltételek, azaz a kár, az ok-okozati összefüggés, a jogellenesség és a felróhatóság fennállnak-e vagy sem, jogági kérdéskör. Annak azonban alkotmányos szempontból is ki kell tűnnie az elsőfokú közbenső ítéletből, hogy e kérdéskörök kapcsán az elsőfokú bíróság valóban érdemi vizsgálatot folytatott, és ennek eredményeképpen állást foglalt e kérdéskörökben. Amennyiben az indokolás ezeket semmilyen módon nem tartalmazza, úgy az elsőfokú bíróság nem tett eleget a tisztességes eljárás követelményéből fakadó indokolási kötelezettségének.

Határozott álláspontunk szerint a jelen ügyben ez történt. Az elsőfokú bíróság alperes kárfelelősségét állapította meg, azonban az indokolás érintőlegesen sem tartalmazza a konjunktív feltételek meglétét vagy hiányát, azaz annak vizsgálatát, hogy valóban volt-e kár, annak okozása jogellenesen és az alperes által történt. Alperes felelőssége, melyet az elsőfokú közbenső ítélet a rendelkező részben deklarál, ugyanis csak e viszonylatban állapítható meg, önmagában nem. Abból ugyanis, hogy alperes az elállási jogát jogszerűtlenül gyakorolta, még nem következik, hogy felperest emiatt szükségszerűen kár is érte. E körben viszont az elsőfokú közbenső ítélet alapvetően hiányos, ugyanis érintőlegesen sem szerepel benne a konjunktív feltétel többi elemére vonatkozó előadás. Történt mindez oly módon, hogy egyébként felperes felajánlotta a kár magánszakértő általi bizonyítását, és indítványozta igazságügyi szakértő kirendelését is; e felperesi cselekmények megtörténtét a másodfokú és felülvizsgálati döntések is rögzítik. Az elsőfokú bíróságnak tehát lehetősége lett volna e körben érdemi vizsgálatot végezni.

E kérdéskörök kapcsán valójában először a Győri Ítéltábla másodfokú döntése tartalmazott okfejtést a 18. oldalon a 4. pont alatt. A Győri Ítéltábla a kár meglétének kérdéskörében kifejtette, hogy mivel a felperes ajánlata tartalmazott bizonyos mértékű haszonkalkulációt, továbbá mivel a felek között tartós üzleti kapcsolat állt fenn, mely során az addigi megrendelések teljesítése a felperes részére nyereséggel (haszonnal) járt, továbbá mivel a jóerkölcsbe ütközés kapcsán, a szerződések érvénytelenségének körében az alperes állította a vállalkozói és alvállalkozói szerződések közötti jelentős díjkülönbözetet (a tartalmi egyezőségük mellett, mint a

jóerkölcsbe ütközést megalapozó tényeket), ezért megállapíthatónak látta, hogy a szerződés teljesítésének elmaradása „valamilyen mértékű haszon kiesését mindenképpen előidézte”, további bizonyítást e körben szükségtelennek tartott (Gf.IV.20.196/2018/7/I. sz. rész-közbenső ítélet 18. oldal 4. pont 1. bekezdés vége). Ezt az okfejtést tartalmában a Kúria is megismételte döntésének [68] pontjában.

Szükséges utalnunk ugyanakkor arra, hogy érdemi vizsgálat hiányában a másodfokú döntésben először megjelenő közvetett okfejtés álláspontunk szerint nem szolgálhat érdemi döntés indokául. Az elsőfokú bíróság nem vizsgálta a tényleges kár meglétét és nem is tett erre vonatkozó megállapítást, a másodfoknak e körben tehát nem volt mit felülbírálnia sem, az elsőfokú eljárás e kérdéskörre nem terjedt ki. A másodfok tehát valójában „korrigálta” az elsőfokú döntés hiányosságát, azonban mivel az elsőfokú eljárás ennek vizsgálatára nem terjedt ki, álláspontunk szerint ennek nem lett volna helye. Az a közvetett indokolás ugyanis, hogy a bíróság másodfokon *feltételezi* valamilyen haszon meglétét, nem szolgálhat kellő alapul olyan jogerős döntés meghozatalához, melyből következik a kár megléte is. Az elsőfokú bíróság ugyanis egy tisztességes eljárás keretében, a jogvita érdemi és végleges rendezésének igénye mentén meg kellett volna, hogy vizsgálja ezt a kérdést is, a bíróságok nem voltak tehát rákényszerítve arra, hogy a kár meglétére feltételezés alapján következtessenek.

Bár a kárfelelősség elemeinek megléte vagy hiánya alapvetően polgári jogi kérdés, ami miatt mégis szükséges erről jelen panaszunk kapcsán előadást tennünk, az a jogviták véglegesség igényével történő rendezéséhez és az ehhez kapcsolódó ítéleti jogerőhöz kapcsolódik, mely viszont alapvető alkotmányos elvárás az Alkotmánybíróság gyakorlatában is. A közbenső ítélethez ugyanis maguk a bíróságok is kötve vannak, miközben az elmaradt haszon, mint kár tényleges meglétét a bíróságok a közbenső ítélet keretein belül nem vizsgálták érdemben. E körülményre utal a Kúria döntésének [69] pontja is, melyben a Kúria rögzíti, hogy az alperes 25. számú előkészítő iratának tartalmát döntése meghozatalakor már nem vehette figyelembe. E beadványunkban ugyanis az összecszerűség kapcsán a már meglévő iratok alapján is kimutattuk, hogy felperes a szerződött áron nem tudott volna hasznot realizálni, tehát ténylegesen a kár megléte is kétséges.

Alkotmányjogi szempontból tehát a kár meglétének vizsgálatával kapcsolatos hiányos elsőfokú indokolás, valamint lényegében feltételezésen alapuló másodfokú indokolás a közbenső ítélet jogereje szempontjából kifogásolt. Tisztességes eljárás alapján az elsőfokú bíróságnak közvetlen vizsgálatot kellett volna lefolytatnia a kárfelelősség konjunktív feltételeinek fennállása körében, erre utasította őt a másodfokú bíróság is. Ha tehát e körben érdemi eljárást az elsőfokú bíróság nem folytat le, döntésének indokolásában e körülmények vizsgálatát mellőzi, akkor az eljárást meg kell ismételni, mert különben az egyébként jogerővel bíró döntés is hiányos lesz, mely által a tisztességes eljárás követelménye is sérül. A panaszolt ügyben az elsőfokú bíróság érdemi tárgyalást mellőző, idő előtti döntése tehát ebből a szempontból is sértette a tisztességes eljáráshoz való jogot és a jogviták érdemi vizsgálatot követő, végleges rendezésének igényét. Mindez pedig indokolja az eljárás megismétlését, és azt az elvárást, hogy az elsőfokú bíróság vizsgálata a kárkövetelés körében terjedjen ki a kárfelelősség feltételeinek, ideértve a kár meglétének vizsgálatára is a kárfelelősség kérdéskörében való döntés meghozatala előtt, és erről döntésében adjon számot.

7. Rendelkező rész hiányossága

Tény az a panaszolt elsőfokú eljárás kapcsán, hogy az alperesi viszontkereset elutasításáról – melynek megalapozatlanságát az indokolás megállapítja – az elsőfokú bíróság nem rendelkezett. Ilyen rendelkezés először a Kúria felülvizsgálati döntésében szerepel, amely a rendelkező részében kimondta, hogy a viszontkeresetet elutasítottaknak tekinti.

Másodfokú döntésében a Győri Ítéltábla e kérdéskört úgy ítélte meg, hogy a viszontkeresetről való rendelkezés alakszerű elmaradása nem minősül lényeges, az ügy érdemére kiható szabálysértésnek, mivel az elsőfokú közbenső ítélet a viszontkereset megalapozatlanságát az indokolásban megállapította (Gf.IV.20.196/2018/7/I sz. rész- közbenső ítélet 14. oldal 1. pont 1. bekezdés). Tartalmában azonos álláspontot foglalt el a Kúria is döntésében (Pfv.20.011/2019/5. sz. rész- és közbenső ítélet [27]).

Álláspontunk szerint ez az okfejtés alapvetően kifogásolt. Az rPp. kifejezetten rögzíti a 213. § (1) bekezdésében, hogy az ítéletnek ki kell terjednie valamennyi kereseti kérelemre, a 220. § (1) bekezdés d) pontja pedig elvárja a rendelkező rész meglétét. Ez az elvárás alkotmányos jelentőséggel is bír, ahogy azt az Alkotmánybíróság a 24/2018. (XII. 28.) AB határozat [19] pontjában is rögzítette, kifejezetten nevesítve a kereseti kérelem kimerítésének kötelezettségét, mely magába foglalja azt az elvárást is a bíróságokkal szemben, hogy az ítélet rendelkező részében rendelkezzenek a kereset, illetőleg a viszontkereset valamennyi eleméről.

Alperes a viszontkeresetét önálló igényként, a maximális illeték megfizetésével, szabályszerűen nyújtotta be a perben. Alapvető garanciális elvárás viszontkeresetünk kapcsán, hogy annak sorsáról a bíróságok rendelkezzenek. Ily módon nyerhet bizonyosságot a fél abban - többek között az ítélet szóbeli kihirdetésekor is - hogy a bíróság az igényét elbírálta, abban döntést hozott. A viszontkereset az egyéb alperesi védekezési formáktól eltérően önálló döntést igénylő keresetnek minősül alperes oldalán, tehát annak elbírálása nem az eredeti kereseti követelésen belül kell, hogy történjen, a kereseti követelésről való rendelkezés a viszontkeresetről való rendelkezést nem teszi mellőzhetővé.

Abból, hogy az elsőfokú döntésből hiányzik a viszontkeresetről való rendelkezés, a már hivatkozott eljárási szabálysértésekkel együtt az tűnik ki, hogy az elsőfokú bíróság az alperesi viszontkeresetet nem önálló kereseti igényként bírálta el, hanem kizárólag a felperesi kárkövetelés keretein belül értékelte, ez nem csak perjogi, de alkotmányjogi szempontból is alapvetően aggályos.

Határozott álláspontunk szerint a rendelkező rész hiánya az indokolásban szereplő okfejtéssel nem orvosolható, az ítéleti rendelkezés teljességének igénye olyan sarokköve a peres eljárásoknak, mely nem pótolható az indokolás tartalmával, az ítéleti rendelkezés szükségessége pedig nem tehető mérlegelés tárgyává az indokolás tartalmától függően.

A polgári peres eljárás törvényi rendszerének továbbá nem feleltethető meg az sem, hogy a rendelkező rész hiányosságát a felülvizsgálati fórum pótolja. Határozott álláspontunk az, hogy ez esetben az elsőfokú eljárás megismétlése szükséges, melyet a tisztességes eljárás követelményének megfelelően, a felek kölcsönös nyilatkozattételi jogának biztosításával és az

egyenlő elbánás érvényesülésével ismételten le kell folytatni, ennek eredményeképpen pedig – a bíróság döntésétől függően – tartalmilag teljes ítéletet kell hozni első fokon.

8. Összegzés

Álláspontunk szerint az alkotmányjogi panaszunkban és a jelen kiegészítésben előadott és indokolt sérelmek megalapozzák a Tisztelt Alkotmánybíróság érdemi eljárásának lehetőségét és álláspontunk szerint indokolják a panaszolt döntések megsemmisítését és a panaszolt elsőfokú eljárás megismétlését. Az elsőfokú bíróság az eljárása során több egyértelmű eljárásjogi szabályt is megsértett, ezek pedig ha önmagukban nem is, de összességükben megalapozzák a sérelmezett eljárás tisztességtelenségét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése értelmében.

Álláspontunk szerint a közbenső ítélettel elbírált felperesi kereseti kárkövetelés jogalapja körében mindenképpen szükséges az eljárás megismétlése, mert e körben a tisztességes eljárás alapvető elemei is teljes mértékben hiányoznak. Ezen túlmenően azonban a viszontkeresetben foglalt érvénytelenségi jogcímek körében is szükséges az eljárás megismétlése, a felek kölcsönös meghallgatása és a viszontkeresetről való rendelkezés hiányának orvoslása okán.

Ezen okokból kifolyólag a támadott, a Székesfehérvári Törvényszék által 22.G.40.153/2017/28. számon hozott, majd 22.G.40.153/2017/40. számon kijavított közbenső ítélet, mint elsőfokú ítélet, valamint ezen ítéletet helybenhagyó, a Győri Ítéltábla által Gf.IV.20.196/2018/7/I. számon hozott rész-, közbenső ítélet, mint másodfokú ítélet, továbbá a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság által Pfv.V.20.011/2019/5. számon hozott rész- és közbenső ítélet megsemmisítése álláspontunk szerint indokolt.

Dunaújváros, 2019. szeptember 11.

Dr. Nagy Ügyvédi Iroda
Dr. Nagy Péter
ügyvéd

